

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 19. De impedimento duplicis criminis, puta homicidii, & adulterii,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

cras oritur. Itemque esse possibilem & honestam, quia impossibile & turpis habetur pro non adiecta. Ac demum talem esse quam ipsa sponsalia non includant, ne quidem tacite: cum alioqui frustra apponatur: vt si dicatur Ducam te si vixero, aut si consenseris, nec enim aliter potest ducere.

Aduerte quinto, nec oriri ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum sine consensu ipsorum, iuxta cap. vnicum §. finali De desponsatione impu. in 6. Secus vero si iidem filij consenserint siue expresse siue tacite: vt si presentes fuerint: nec, cum iam essent doli capaces, contra dixerint, ex eod. cap. §. Porro. De qua re Sanchez in preced. disput. 68. num. 18. & 19.

Aduerte postremo istud ipsum impedimentum oriri ex matrimonio per verba de presenti contracto inter impuberes, aut inter puberem & impuberem, in quo malitia non supplet ætatem: quia si nullum aliud interueniat impedimentum validitatis, tale matrimonium vim habet sponsaliorum ex eod. cap. vnicum §. 2.

CAPVT XIX.

De impedimento duplicis criminis puta homicidij & adulterij.

S V M M A R I V M.

130. *Due conditiones communes homicidio & adulterio, quo ad effectum huius impedimenti, & res propria homicidio.*
 131. *De conditione, vt homicidium fiat ad finem contrahendi matrimonium, an sit necessaria.*
 132. *Ex quo adulterio impedimentum istud oritur.*
 133. *Differentia in hac re inter homicidium nudum, & homicidium coniunctum cum adulterio.*
 134. *Conditiones requisite vt hoc impedimentum oriatu: ex adulterio coniuncto cum matrimonio inito cum adultera, aut cum promissione de inuicem facta ei adhuc viuente propria adulteri vxore.*
 135. *De ea, quod adulterium debeat esse verum.*
 136. *De alia, quod promissio matrimonij debeat expressa esse signo: & quid si non ex animo sed fide id fiat. Quid item, si promissio sit conditionata.*
 137. *Responsio ad dubia, An ad hoc impedimentum requiratur, vt promissio matrimonij sit iurata: & An requiratur vt sit reciproca.*

130. **C**RIMINA homicidij & adulterij quoad effectum impedimenti matrimonium conueniunt in duobus. Vnum est, quod non impediant si animo tantum aut cogitatione non autem opere compleantur. Alterum est, de quo alij citatis Sanchez lib. 7. disput. 78. num. 21. quod non impediant cum quacumque persona, sed solum cum ea, quæ conscientia fuit & particeps talis criminis: homicidij inquam aut adulterij.

S E C T I O P R I O R.

De impedimento homicidij.

Impedimentum homicidij habetur ex cap. 1. ex cap. Super hoc, ex cap. Significasti De eo qui duxit in matrimonium, & ex cap. 1. De conuers. infidelium. Aliquot autem conditiones requirit vt fortiatu effectum suum dirimendi matrimonium.

PRIMA est, vt occisio sit non cuiusuis hominis, sed coniugis, hoc est, vt maritus occiderit vxorem, vel etiam vxor maritum, prout multis citatis docet Sanchez in eadem disput. 78. num. 8. Nec refert siue per se occiderit, siue per alium; consulendo, vel iubendo vt in preced. num. 5. idem multis quoque citatis, docet argumento cap. primi, De conuers. infidelium. Non sufficere autem ad ducendum istud idem impedimentum, vt quis ratum haberit quod factum est, si nihil ad illud contulerit: idem num. 6. plures item citatis, bene probat: quia iura memorata, ad hoc impedimentum requi-

runt machinationem ad necem coniugis interendam: quæ machinato interuenire non potest nec iam illata. Aduerte vero, quod ille subiungit num. 7. ad hoc ipsum impedimentum inducendum requiri, vt machinatio effectum fortiatu: quia in cap. Si quis viuente 31. quæst. 1. vbi illud statuitur, aperte exigitur actus consummatus illis verbis. *Occidisse notetur.*

SECONDIA conditio est, vt amba illæ personæ, quæ matrimonium post peractam eadem contrahunt, in eam conspirauerint. Nam si sola coniugis machinata est eadem viri, altera persona non conspirante: vel eadem persona sola machinata est abque conspiratione coniugis præfate, matrimonium potest esse validum, nisi adulterium interuenierit. Quam esse communem Canonistarum sententiam ad cap. Super hoc, De eo qui duxit in matrimonium, notat Nauar. in Enchir. cap. 22. nu. 46.

TERTIA conditio est, vt non tantum facta sit cædes coniugis, & amba personæ illam machinatæ sint: sed etiam id fecerint eo fine, vt postea matrimonium inter se contraherent. Hanc negant quidem plerique, quos refert Sanchez in eadem disput. num. 13. Sed multo plures eam affirmant, ibid. ab eodem autore memorati. Probatur vero: quia ratio & finis inducendi tale impedimentum fuit, ne coniugis coniugem vita priuaret ad fruendum coniugio alterius personæ, quam deamaret. Quæ ratio non habet locum quoties coniugis interfectio non tendit eo, vt aliud matrimonium incatur inter personas machinantes: adeo vt supra istud ipsum impedimentum inducentia non extendatur ad hunc casum. Si obijcias, non dari textum expressum per quem id ostendatur. Respondetur sufficere vt id possit colligi: sicut colligitur ex cap. Si quis viuente 31. quæst. 1. illis verbis: occidisse notetur. Nam vt bene ait Sanchez illa dictio *Notetur*, inuit malitiosam mortis coniugis procuracionem infamia dignam: qualis maxime est ea, quæ dirigitur eo, vt matrimonium cum adulterante contrahatur. Addit idem num. 14. sufficere in hac re vt alter ex machinantibus, matrimonium intendat. Et subsequenter ex proposito conditione colligitur tum alia, tum quod non sit locus huic impedimento, si coniugis & adulterans cum ipso, inter se iam communi consensu alterum coniugem, non vt matrimonium inter se ineant, sed vt liberius vacent libidini, aut ob alium finem.

Cæterum sententia eorum qui propositam conditionem negant, procedere potest quoad forum externum, vt idem Sanchez ibid. num. 19. annotat. Quando enim amba personæ machinatæ sunt mortem, illæque postea matrimonium inter se contrahunt, iudex merito potest præsumere, quod machinatæ sint intentione postea contrahendi nisi ex magnis coniecturis opposita intentio probetur. Quoad forum conscientie autem non potest procedere, dato quod talis intentio vere non aduerit: quia in eo foro non statuitur præsumptio, sed veritas. Addendum adhuc est obiter: huic impedimento non subijci quidem infideles, cum sit solo iure Ecclesiastico inductum. Nihilominus ex cap. 1. De conu. infidel. habere locum, quantumcumque altera persona tunc fuerit infidelis, cum cædes est facta: ita vt si eadem postea ad fidem conuersa cupiat matrimonium contrahere cum altera persona, particeps illius sceleris, iam tunc Christiana, non possit sine dispensatione.

S E C T I O P O S T E R I O R.

De impedimento adulterij.

DE adulterio prout est alterum crimen dirimens matrimonium agitur 31. quæst. 1. & extra, titulo De eo qui duxit in matrimonium eam quam polluit per adult. Aduertendum est autem ex cap. Significasti eodem titulo, simplex adulterium non efficere matrimonium inualidum, ne quidem contractum inter personas, à quibus illud commissum est. Vt igitur matrimonium inualidum sit ex adulterio oportet huic coniunctum esse vnum ex tribus his peccatis: nimirum quod persona adultera interficiat coniugem, vt postea ducat eam cum qua adulterium commisit, ex cap. Si quis viuente, in citata quæst. 1. & ex memorato cap. Significasti, & ex cap. 1. & 3. eodem tit. Vel quod persona

adultera

adultera, viuente legitima coniuge celebret matrimonium per verba de presenti, cum persona quam adulterio polluit, ex cap. Cum haberet, & ex cap. finali eodem ad huc tit. Nec fecerit vtrum adulterium præcesserit eam matrimonij celebrationem, an secutum sit ex eodem cap. finali. Vel demum quod adultera promittat viuente adhuc coniuge (et si non intendat hanc interficere) se eodem coniuge mortuo illam ducturam, ex cap. Relatum in cit. quæst. 1. In quibus tribus casibus adulter sic impediatur cum sua adultera contrahere: vt tamen non impediatur contrahere cum alia persona, iuxta cap. Ex literarum, titulo prius memorato: sic quidem aliud impedimentum non obstat. Adulterum autem esse intelligendam non tantum maritatum sed etiam solutam, satis intelligi potest ex cap. fin. De eo qui duxit in matrim. &c.

133. CIRCA PRIMVM casum autem in quo sic cades coniugis, aduertendum est differre in hac re inter homicidium coniunctum cum adulterio & homicidium solum, quod quando homicidium coniugis est solum sine adulterio, ad efficiendum matrimonium consequens inualidum, opus sit vt ambæ personæ illud contrahentes, machinatae sint in cum in eum tale homicidium: vt in casu cap. 1. §. primo De conuers. infidelium. Quando autem homicidium est coniunctum cum adulterio, sufficit alteram tantum personam, altera necesse, machinatam esse huiusmodi mortem, vt ex cap. Si viuente & cap. Significasti ante memoratis, satis liquet. Quæ de re latius Sanchez *disput. 78. num. 9.* Addens num. 12. requiri (quod habetur ex cap. 1. & cap. Veniens De eo qui duxit in matrimonium,) vt illud adulterium homicidio coniunctum, notum sit vtrique contracturo matrimonium, alioqui non interuenit illud impedimentum: vt si vir coniugatus adulteretur cum soluta: quæ credit ipsum etiam esse solutum: hicque vt illum ducat, occidit propriam vxorem, non impediatur ducere: quia adulterium fuit ignoratum a tali femina: respectu proinde cuius, non fuit formaliter adulterium, sed tantum respectu vxoris, cui adulter fidei fregit.

Videri potest idem author in sequenti *disput. 79. numero 31. & aliquot sequentibus.* Vbi inter cætera addit præterea. Ad istud impedimentum sufficere, si fides coniugis aut matrimonium in eam ante illam notitiam, & ea habita accedat copula: non vero si ante notitiam copula habeatur: & post eam detur fides, aut matrimonium de facto contrahatur. Secundo, in hac re notitiam censei adesse, non modo cum certitudo, sed etiam cum probabilis opinio adest: ignorantiam vero quamcumque, nisi sit dolosa, ad eam dem sufficere. Tertio, quando à persona coniugata contractum est matrimonium cum soluta, matrimonium illius ignorante, in optione esse eiusdem ignorantis, illum mortua vxore ipsius, cogere vt denuo secum ineat matrimonium, ex cap. 1. De eo qui duxit in matrimonium.

134. CIRCA DVOS vero alios casus aduertendum est, diuersas condiciones requiri vt in illis hoc impedimentum contingat. Prima est, vt peccato quod in illis committitur, contrahendo vel promittendo matrimonium, debeat semper adulterium esse reipsa coniunctum cum effusione seminis in vas. Hæc habetur ex ante cit. cap. finali, vbi glossa ad verbum *Cognouit*, eam notat. Addens esse cum eadem conditione intelligenda omnia iura, quæ statuunt vt nullus ducat in matrimonium illam cui dedit fidem de ipsa ducenda post mortem vxoris, vel cum qua contraxit de facto. Videri potest Sanchez in ead. *disput. 79. nu. 2. & duobus sequentibus.*

Secunda conditio, de qua idem author *ibid. consequenter*, est: vt adulterium & matrimonium data fides, aut contractus de presenti, simul concurrant viuente adhuc coniuge, ex eodem cap. finali: vnde non contrahitur hoc impedimentum, si data quidem est à viro fides viuente adhuc legitima vxore, sed copula post eius mortem est habita: aut è contra copula ante mortem vxoris est habita, & fides post eam data est.

135. Tertia conditio est, vt adulterium sit verum. Nam non inducitur hoc impedimentum, quando non est verum adulterium, etiam si verum esse existimetur: vt quando præcedens matrimonium putabatur verum sed non erat propter aliquod latens impedimentum. Pro hæc Sanchez *disput. 78. nu. 20.* aliquot auctores citat: & rationem adfert: quia

iura inducentia hoc impedimentum requirunt coniugis occasionem & adulterium, quæ ambo vere deficiunt vbi veritas matrimonij desideratur.

Quarta conditio est, vt matrimonium, quod in hac re debet præcedere, sit validum, argumento cap. 2. De eo qui duxit &c. Videndus est Sanchez in *disput. 79. num. 30.* Et addendum ex eodem in præced. nu. 6. vnum idemque matrimonium esse debere, quo durante, adulterium & fides data concurrunt. Ideoque si quis duas vxores habuerit, & tempore prioris fidem dederit: adulterium vero commiserit tempore posterioris, non exurgit hoc impedimentum: propterea quod contrahendo cum posteriore vxore, recessit à fide data adultera tempore prioris vxoris, & per consequens tempore posterioris commisit adulterium, non habens coniunctam fidem datam de contrahendo cum adultera matrimonio: ideoque insufficientis ad reddendum matrimonium inualidum. Quod idem est dicendum, si ante adulterium admissum, fides data eodem matrimonio durante iam sit soluta per vtriusque contrahentis remissionem, nondum secuta copula, quæ postea casu aliquo subsecuta est quidem, non tamen iterata fide prius data. Sicque fides data, tanquam extinguitur & adulterium non concurrunt simul durante eodem matrimonio, quod necessarium est ad istud impedimentum.

136. Quinta conditio est, vt promissio cuius concursu cum adulterio inducitur hoc impedimentum, sit expressa signo externo: alioqui enim manens alteri ignota, nullum creat ei periculum machinandæ mortis coniugis, & per quod cauendum institutum est istud impedimentum.

Dubium autem est, An si cù tali signo promissio ficta fiat & concurrat adulterium, contingat hoc impedimentum. Atque in vtramque partem Sanchez auctores adferens in eadem *disput. 79. nu. 10.* affirmantem sequitur bona ratione nempe quod ideo impedimentum istud sit in ductum, ne spe futuri matrimonij sumatur ansa captandæ mortis coniugis. Quæ causa perinde militat promissione existente ficta, ac existente vera, respectu eius qui fictionem plane ignorat. Secus esset autem, si ex modo externo promittendi satis colligeret fictæ ac ioco promissionem eam fieri, quia ei non credes, nec speraret inde matrimonium, nec coniugis mortem ideo machinaretur.

Eadem ratione nititur quod idem aliquot sequentibus numeris tractat: ad inducendum hoc impedimentum promissionem matrimonij conditionalem sufficere. Nam per eam fides veredatur, & promittens obligatur ad nõ resiliendum donec conditio defecerit: Vnde ex ea concipitur spes futuri matrimonij: & ideo præbetur ansa machinationis mortis coniugis. Quod tamen aduerte non habere locum quando conditio appositæ defecit antequam adulterium committeretur: aut quando ex modo promittendi sufficienter apparet ioco & fictæ sub ea conditione fidem dari: aut demum quando conditio est inanis, qualis est si mortua sit vxor mea, & ipsa viuit. De quibus idem author pluribus.

137. Alterum dubium est An ad idem impedimentum sufficiat promissio simplex nec requiratur vt sit firmata iuramento. Allatis autem in vtramque partem authoribus & rationibus per fundamentum antea tactum, resoluit Sanchez simplicem promissionem posse sufficere, sicut potest ad creandum periculum coniugis interficiendi, spe futuri matrimonij. Videndus est *numero 28. & 29. eiusdem disput. 79.*

Tertium dubium est, An hoc impedimentum requiratur vt promissio matrimonij sit mutua, id est, vt vno promittente, persona cui promittit, repromittat. Hoc allatis prius in vtramque partem authoritatibus & rationibus Sanchez *ibid. num. 19. & 20.* pro explicatione subsequenter statuit has conclusiones. Prima est, ad hoc impedimentum non sufficere promissionem alterutrius, nisi ab altero acceptata sit. Nam sine acceptatione non est promissio, quam iura requirunt, habentem rationem pacti, quod exigit *consensum duorum*, sed tantum est pollicitatio. Secunda conclusio est, sufficere promissionem acceptatam nec opus esse repromissione. Ratio est quod illa sine hac, sufficiat ad præbendam anam interfecionis coniugis spe futuri matrimonij: nec iura statuentia hoc impedimentum inueniantur repromissionem desiderare. Tertia est, in hac re taciturnitatem in eius cui promittitur, nullatenus habendam esse

accepta-

acceptationem. Ratio est: quia potius habet rationem repellitionis eiusmodi promissionis, quae nociva est acceptanti: utpote inducens matrimonij impedimentum, & grauis peccati maculam, prout deciditur in cap. finali, De eo qui duxit in matrimonium.

Supereft notandum, impedimentum istud habere locum, etiam si occisio coniuncta sponsioni matrimonij, sit vxoris à marito deprehensa in adulterio: quoniam talis quoque occisio peccatum est homicidij, ex cap. Interfectores, cap. Quicumque, & cap. Admonere 33. quaest. 2. Ratioque est: quia nemini licet vindicare se propria auctoritate.

CAPVT XX.

De impedimento quadruplicis cognationis.

SVMMARIVM.

- 138 *Quae sit ea quadruplex cognatio.*
 139 *An quem vsque gradum consanguinitas impediatur matrimonij v. l. iudicatur.*
 140 *Quaedam aduertenda circa cognationem consanguinitatis.*
 141 *Diuersa ratio computandi gradus eiusdem, secundum ius canonicum, & secundum civile.*
 142 *Modus iudicandi quoto gradu aliqui inter se distent secundum ius canonicum.*
 143 *Corollaria quae ex eodem modo deducuntur.*
 144 *Gradus affinitatis eodem modo ac consanguinitatis sunt computandi.*
 145 *Ex quibus contrahatur affinitas dirimens matrimonium.*
 146 *Ad eam contrahendam requiritur carnalis copula siue licita siue illicita.*
 147 *Rescriptio per Concilium Tridentinum facta quoad gradus affinitatis proueniens ex fornicatione: & quo modo ibi debeat sumi nomen fornicationis.*
 148 *Cognatio spiritalis dirimens matrimonium oritur tantum ex baptismo & confirmatione, varietate distinguitur secundum ius antiquum.*
 149 *Secundum ius nouum Concilij Tridentini quibus personis contingat talis cognatio, quodque ea non transfundatur à viro in vxorem, nec contra.*
 150 *Nec item contrahatur inter eos qui simul suscipiunt vnum & eundem infantem: & qui in hac re nomine parentum intelligantur: quodque hoc ipsum impedimentum sit perpetuum.*
 151 *Concilij Tridentini statutum de patrinis, & quid in eis requiratur ad contrahendam hanc cognationem.*
 152 *Quod statutum habet locum in confirmatione sicut in baptismo: & quid iuris de iis qui funguntur officio patris, ad quod non sunt deest nati, aut sunt contra ius divinae.*
 153 *Quid item iuris de iis, quos Parochus baptizaturus aut in se repellit, aut contra ius admittit, aut ipsemet designat.*
 154 *Episcopus licentiam dare non potest ut plures quam duo diuersi sexus sint patris eiusdem: & quanto incurritur haec cognatio cum baptismo & illius solemnitas non sunt simul.*
 155 *Intentio requisita in patrinis ad contrahendam hanc cognationem.*
 156 *Cum per procuratorem de sacrosancte infans suscipitur, nec procurator ipse, nec is qui illum commisit, incurrit istam cognationem.*
 157 *Qui possint & qui non possint patris munere fungi.*
 158 *Vnde dicatur cognatio legalis: ac quid & quotuplex sit adoptio.*
 159 *Varia differentia inter perfectam & imperfectam adptionem.*
 160 *In quibus vtraque conveniat.*
 161 *Cognatio legalis imperfecta non dirimit matrimonium.*
 162 *Perfecta dirimentis tres sint species, 1. paternitas, 2. affinitas quibus commune est dirime: e perpetuo matrimonium.*
 163 *Tertia fraternitas quae non durat perpetuo, idque quomodo, & cur.*

138. **Q**UADRUPLEX cognatio distinguitur. Prima est consanguinitas, 2. affinitas, 3. cognatio spiritalis, 4. cognatio legalis: ex quibus singulis constitutum est matrimonij impedimentum; ob Reipub. bonum scilicet, iuxta ea quae ex D. august. habentur 35. quaest. 1. cap. 1. Docet enim experientia maiorem amicitiam intercedere inter eos qui coniunguntur aliqua huiusmodi cognatione, quam inter alios. Ut igitur inter hos quoque amicitia augetur, constitutum est ab Ecclesia, ut qui semel coniuncti essent certis cognationis gradibus, ij non inter se, sed potius cum aliis matrimonio copularentur. Plures autem fuerunt olim, quam nunc tales gradus constituti in Ecclesia, duas potissimum ob causas. Altera est, quod nunc non sit tanta charitas, quanta olim erat. Altera vero, quod maior iam sit quam olim negligentia in notandis talibus gradibus, & per consequens maior facilitas contrahendi in illis.

De impedimento consanguinitatis.

SECTIO PRIMA.

139. **Q**uid sit consanguinitas iam dictum est in titulo precedenti sub initium cap. 16. Eam olim vsque ad septimum gradum impediuisse matrimonij validitatem habetur ex cap. 1. cap. Nullum, cap. Nulli, cap. De consanguinitate 35. quaest. tertia. Quod autem in eadem quaest. cap. Contradicimus, coniugium interdicitur non vltra sextum gradum, Gratianus ibidem monet id esse referendum ad varium modum computandi gradus: quo alij patrem in primo ponunt, & filios in secundo: alij vero filios primum gradum appellant, negantes gradum cognationis esse inter patrem & filium, utpote qui habentur vna caro. Ita que auctoritates quae consanguinitatis copulam vsque in septimum gradum prohibent, patrem ponunt in primo gradu: illae vero, quae vsque ad sextum gradum prohibent, primum gradum filios appellant. Sicque fit ut eadem persona secundum hanc diuersitatem inueniantur in 6. & 7. gradu. haec Gratianus.

Nunc temporis autem, eandem consanguinitatem solummodo vsque ad quartum gradum inclusue matrimonium impedire, habetur ex cap. penult. De consanguinitate & affinitate, & tacite ex Clement. vnica eodem titulo; vbi excommunicantur ipso facto qui scienter intra tales gradus matrimonium contrahunt: & ex Concil. Trident. sess. 14. cap. 5. De reform. mat. vbi tale quid praesumitur, aut ignoranter quidem facientes, sed neglectis solemnitatibus in contrahendo matrimonio requisitis, iubentur separari sine spe dispensationis; & maxime si matrimonium consummauerint. Nec illis proderit diu cohabitasse & plures liberos suscepisse: immo oiberit potius, quia vt dicitur in cap. Cum haberet, De eo qui duxit in matrimonium, multiplicatae prolis ita suscepta crimen eorum magis exagget: diuturnaque temporis non minuit sed auget peccatum.

140. **A**DVERTE autem primo, contrahi cognationem consanguinitatis non tantum inter eos qui sunt ex legitimo matrimonio, sed etiam inter eos qui extra illud nati sunt, cum inter eos quoque sit sanguinis coniunctio.

Aduerte secundo, nuptias ex hoc impedimento in Ecclesia: vt Ecclesiam excommunicatione, sic leges civiles amissione dominij rerum punire; vt notatur in cap. Cum secundum leges De haereticis in 6. vbi glossa ad verbum Perdant, eandem leges refert.

Aduerte tertio, difficultatem esse, An quod expressum est in cap. finali De consanguinitate & affinitate, nuptias in quinto gradu esse licitas, habeat locum non modo in laterali sed etiam in recta linea. De ea autem duo videntur dicenda. Vnum est, partem affirmantem esse magis conformem citato cap. finali, in quo matrimonium vltra quartum gradum sic conceditur, vt nulla fiat distinctio linearum rectae vel lateralis, sed indifferenter nuptiae permittantur in quinto gradu. Alterum est, quoad praxim talem quaestio non videri inutilem, quia rarissime aut nunquam potius contingit a raos, licet viuant, ita corpore constitutos esse, vt apti sint cum nepibus in quinto gradu matrimonium contrahere.